

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. *Praktyczne aspekty gromadzenia, opracowania i udostępniania informacji genealogicznej w Polsce*

Autor rozprawy: mgr Karol Ebertowski

Promotor: dr hab. Małgorzata Kowalska-Chrzanowska, prof. UMK

Streszczenie

Nadrzędnym celem niniejszej rozprawy jest ukazanie specyfiki informacji genealogicznej jako jednego z rodzajów informacji specjalistycznej. W tym celu, na szerokim tle rozważań na temat pól badawczych i odmian genealogii, podjęto próbę przybliżenia terminu *informacja genealogiczna*. W szerszej perspektywie, za informację genealogiczną uznano rezultat działań ludzkich, takich jak zawieranie znajomości, nawiązywanie relacji uczuciowych, prokreacji i jej skutków w postaci narodzin, zgonów i rozpadów więzi, w węższej – zestaw danych identyfikujących podstawowe fakty z życia danej osoby i przyporządkowujących ją do danej grupy społecznej, kulturowej, zawodowej i wyznaniowej, zapisany w ściśle określony sposób (za pomocą istniejących symboli i systemów numeracji). Następnie scharakteryzowano cechy informacji genealogicznej, jej funkcje i bariery informacyjne pojawiające się na drodze jej wykorzystania.

Ponieważ o wyjątkowości informacji genealogicznej świadczy specjalna metodyka jej pozyskiwania i opracowania, w dalszej części pracy dokonano omówienia specyfiki procesów generowania i gromadzenia tego rodzaju informacji oraz przeglądu symboli oznaczania pokrewieństwa i profesjonalnych systemów numerowania przodków i potomków. Rozważania te uzupełniono o prezentację graficznych formy opracowania informacji genealogicznej (drzewa genealogiczne, rozmaite rodzaje wykresów).

Osobne miejsce w dysertacji poświęcono na obszerną charakterystykę źródeł informacji genealogicznej. Z zasobów klasycznych opisano źródła szufladowe, metrykalne (tj. ksiąg kościelnych, aktów stanu cywilnego) i niemetrykalne (jak spisy ludności, akta instytucji wymiaru sprawiedliwości, akta placówek oświatowych i jednostek systemu szkolnictwa wyższego, akta partii i stowarzyszeń, księgi cmentarne), zwracając uwagę na historyczne uwarunkowania ich powstania oraz prawne aspekty ich udostępniania. W przypadku zasobów internetowych skupiono się na przedstawieniu zawartości najważniejszych baz danych, serwisów tematycznych, stron WWW towarzystw genealogicznych i heraldycznych oraz bibliotek cyfrowych. Przyjmując perspektywę potencjalnego użytkownika Sieci

scharakteryzowano zalety i wady poszczególnych zasobów oraz ich podstawowe funkcjonalności.

Na koniec zaprezentowano wyniki badań ankietowych 396 osób zajmujących się amatorsko poszukiwaniami genealogicznymi, które dostarczyły wiedzy na temat rodzajów inicjowanych badań, metod wybieranych do ustalania faktów genealogicznych, wykorzystywanych rodzajów źródeł informacji genealogicznej oraz sposobów jej gromadzenia, opracowania, przechowywania i udostępniania. Badania dowiodły dużego zainteresowania badanych genealogią rodzinną, dobrej znajomości źródeł informacji genealogicznej i preferencji co do użytkowania ich cyfrowej postaci. Wykazały także małą znajomość genealogicznych systemów numerowania przodków i wysoką świadomość istnienia rozmaitych ograniczeń w dostępie do zasobów informacji genealogicznej.

Słowa kluczowe

genealogia amatorska, genealogia rodzinna, informacja genealogiczna, Internet w genealogii, metody ustalania faktów genealogicznych, systemy numerowania przodków, źródła metrykalne, źródła niemetrykalne, źródła szufladowe, zasoby cyfrowe informacji genealogicznej